

NOTISER

Skalman utnämndes till Årets folkbildare 1990 och håller fortfarande stilen

Källkritik i Bamse

STÄMMER DET verkligen så som ryktet säger, att ett fruktansvärt monster har bosatt sig i mörka skogen? Och är det verkligen sant så som Lille Skutt just läste på Internet, att Bamse inte längre blir stark av dunderhonung?

I nummer 2/2017 av serietidningen Bamse får vi inte bara svaret på dessa frågor, utan även en enkel och lättfattlig men ändå träffsäker genomgång av hur källkritik fungerar. Kritiskt tänkande behöver inte vara bara för vuxna.

XCB

Obligatorisk vaccination

FÖR ATT ÖKA vaccinationen av australiska barn har landets regering knutit vissa välfärdsbidrag för barnfamiljer till att barnen får vaccination mot bl a mässlingen. ("No jab no pay.") Motivet är att vaccinationsfrekvensen måste höjas för att förhindra utbrott av allvarliga sjukdomar. Strategin har såtillvida varit framgångsrik att vaccinationsfrekvensen, som tidigare var sjunkande, har utvecklats positivt under det dryga år som dessa regler har tillämpats.

Källa: www.abc.net.au.

SOH

"Det viktigaste är att ingen jävel ska göra pengar på mig"

BÖRGE HELLSTRÖM, som tillsammans med Anders Roslund skrivit en rad bästsäljande och prisbelönta kriminalromaner, har avlidit i cancer. En kort tid innan han gick bort fick han beskedet att canceren var obotlig. I ett välmenande försök att hjälpa

---

NOTISER

honom började vänner till honom att samla in pengar, och han började leta efter alternativa behandlingar utomlands. Han var inte främmande för att låta sig behandlas med kolloidalt silver: "Många vittnar om att det fungerat, att de levtt både 10-12 år, en del menar att de fått bort cancer, det vore ju det häftigaste."

Med tanke på att kolloidalt silver visserligen fungerar för att rena vatten (i Sverige får man inte sälja det under några andra premisser) men helt saknar vetenskapligt belägg för att bota exempelvis cancer så var Hellströms nödrop lika motsägelsefullt som desperat: "Jag lyssnar på allt, det viktigaste är att ingen jävel ska göra pengar på mig." (Aftonbladet 23 januari 2017)

PO

Alternativa fakta

DEN UTMÄRKTA web-sidan *Retraction Watch* bevakar olika slags oegentligheter inom vetenskapen. Ibland fungerar den också som vetenskapsvärldens Grönköpings Veckoblad. Nyligen publicerades där en intervju med

redaktören för den nystartade tidskriften *Journal of Alternative Facts* (JAF).

Redaktören menar att det finns en "verklig risk i dagens värld att människor kommer att få sin information om vetenskap från forskarna själva eller från källor för falska nyheter som New York Times eller Proceedings of the National Academy of Sciences." Det är detta som *Journal of Alternative Facts* vill förhindra. Redaktionskommittén uppges bestå av "de främsta hjärnorna inom amerikanskt vetenskapligt tänkande, huvudsakligen politiker".

Källa: retractionwatch.com

SOH

Riskabla spädbarnsprodukter från antroposoferna

GRAVIDA och ammande kvinnor avråds av livsmedelsverket från att dricka te som innehåller fänkål. Vidare avråder man från att ge fänkålsprodukter till barn under fyra år. Dessa rekommendationer grundas på en utredning från den europeiska myndighe-

---

NOTISER

ten för läkemedelssäkerhet (EMA). Det finns cancerframkallande ämnen i fänkål. Risken anses försumbar för vuxna, men små barn har en annan ämnesomsättning och högre känslighet för cancerframkallande substanser. Rekommendationen ska ses som en försiktighetsåtgärd.

I strid med dessa rekommendationer saluförs i hälsokostbutiker "Weleda Mother's Tea", ett antroposofiskt fänkålste som är speciellt avsett för ammande kvinnor. Eftersom de aktuella företagen inte frivilligt drar tillbaka produkten planerar livsmedelsverket tillsynsinsatser. Man vill få bort påståendena i marknadsföringen att denna produkt skulle vara lämpad

för ammande kvinnor.

Vid en sökning på nätet fann jag att Svensk hälsokost i sin nätbutik säljer en "tandkräm för mjölkttänder" som innehåller fänkålsolja. Även denna produkt kommer från Weleda. I Tyskland säljs dessutom ett antroposofiskt fänkålste som är särskilt avsett för spädbarn.

Genom sin trots mot myndigheternas arbete för att skydda barns hälsa befäster Weleda sin ställning som en osedvanligt oseriös aktör på marknaden.

Källa: www.svt.se/nyheter/ekonomi/amnings-te-gar-emot-livsmedelsverket-varningar

SOH

NOTISER

Anders Hamsten – en inte allt för stolt pristagare.

Årets förvillare 2016

är Karolinska Institutets tidigare rektor professor Anders Hamsten och de övriga i KI:s ledning som medverkade till att tysta ned det forskningsfusk som begicks av kirurgen Paolo Macchiarini. Även personer i ledande ställning på Karolinska sjukhuset har agerat förvillande vid hanteringen av kritiken mot Macchiarinis operationer.

MEDVERKANDE I DETTA NUMMER

I varje nummer av *Folkvett* deltar en rad olika skribenter med bidrag. Här följer en kort presentation av skribenterna i *Folkvett* 1/2017:

Xzenu Cronström Beskow har en mastersexamen i sociologi och mänskliga rättigheter samt en kandidatexamen i sexologi från Göteborgs universitet. Xzenu driver wikin categorism.com och är kassör i VoF Göteborg samt ledamot i riksstyrelsen.

Daniel Bostedt är illustratör, jobbar med datakommunikation och är medlem i VoF Göteborg.

Sven Ove Hansson är författare och professor i filosofi vid KTH. Han är redaktör för den filosofiska tidskriften *Theoria* och ansvarig utgivare för *Folkvett*.

Patrik Lindenfors är forskare i biologisk och kulturell evolution vid Centrum för evolutionär kulturforskning och Zoologiska institutionen vid Stockholms universitet. Han har givit ut böckerna *Gud finns nog inte*, *Samarbete* och *Sekulär humanism*, den sistnämnda tillsammans med Christer Sturmark. Förutom att forska sitter han i styrelsen för Humanisterna och European Humanist Federation.

Daniel Lindsäth är mjukvarukonsult inom digital-TV och videostreaming.

Linda Strand Lundberg arbetar som utbildningshandläggare på Karlstad universitet och är ordförande i Vetenskap och Folkbildning.

Peter Olausson är författare, webbmaster, ordförande för VoF Göteborg och vice ordförande i riksstyrelsen. Han driver bloggen Faktoider och har gett ut böcker om bl.a. myter och faktoider.

Martina Olsson är molekylärbiolog och doktorand i medicinsk vetenskap vid Göteborgs universitet.

Mats Reimer är barnläkare i Mölnlycke och bloggar på Dagens Medicin.

Samuel Varg jobbar som magiker, mentalist och föreläsare. Han håller shower och föreläsningar över hela landet där han kombinerar humor och allvar. Hans shower har alltid ett budskap om att vara en god och ärlig människa samtidigt som han tar upp vikten av att våga tänka kritiskt.